

Grootvader's voorzegging.

Grootvader was een oud soldaat van Napoleon.

Hij had vele landen doorreis, vele veldslagen bijgewoond en was, ten slotte, tijdens den terugtocht uit Rusland, half bevrozen op den boord van een bosch blijven liggen, door kozakken krijgsgevangen genomen en naar Siberië gebannen.

Hij kon ontvluchten en keerde na veel lijden en ontberingen, jaren later in 't Vaderland terug.

De geest der Fransche Omwenteling, die nog over westelijk Europa woel toen hij den tocht naar het barre Noorden ondernam, waar duizenden, door den bloedhond aan hunne families ontrukkt, hun graf zouden vinden, was door het orkaan der reactie, welke op den val van Napoleon was gevolgd, als 't ware weggekeerd.

Grootvader wist veel van die bewogen tijden te vertellen. Overal had hij diepe ellende, diepe onwetendheid ontmoet; en in zijn hart was een gevoel geboren van afschuw en haat voor de verdrukken en van diep medelijden voor de verdrukten en — door onwetendheid — weerloze volken.

De oorlogsploeg had over heel Europa gewoed en honderdduizenden in de lente des levens weggemaaid; op honderde slagvelden was de kern van het jongere geslacht gevallen; landen en volken waren teruggebracht onder den dwang van koningen, priesters en rijken.

't Jaar '30 kwam als een flinkerend vuur eenig licht in den donkeren nacht der verdrukking ontsteken.

Weer vocht het Volk voor Vrijheid en Gelijheid; en grootvader was een der eersten, die 't geweer op den schouder wierpen en den vijand te gemoet trokken. Met eenen kogel in den schouder, maar welgemoed toch kwam hij terug: 't Vaderland was bevrijd; nu zou 't Volk zijne rechten krijgen.

't Volk kreeg nieuwe meesters die in de Grondwet schreven: « Alle Belgen zijn gelijk voor de Wet! »

Die gelijheid was eene leugen; wie niet hoog door den fiscus aangeslagen was, werd van de stembus verwijderd en als een onmondige in den Staat behandeld. Het Volk had zijn bloed vergoten voor 't Vaderland en mocht nu toezien hoe eene bevoorrechte klasse zich te goed deed aan de vruchten der Omwenteling.

Van dag tot dag groeiden de aanmatigheden van priesters en rijken; de kloosterorden werden machtiger dan voorheen, en in 1857 durfde minister De Decker een wetsontwerp in de Kamer neerleggen, waardoor de doode hand ten voordeele der papen heringevoerd werd.

Het Volk stond nogmaals op; het ministerie De Decker viel en werd door een liberaal vervangen. Nu zou 't gaan beter!

— Allemaal niets waard! zei grootvader met grammoedige stem. Zoolang het Volk niet zijn woord in de staatszaken zal te zeggen hebben en de wetten stemmen waaraan het gehoorzaamheid verschuldigd is, zal het beurtelings door katholieken en liberalen worden miskend. Een Volk zonder stemrecht is geen volk!

En zich tot zijn kleinzoon keerende, die naast hem zat, vervolgde hij:

— Karelje, wanneer gij groot zult geworden zijn en voor uw brood zult moeten werken, wees dan altijd braaf, eerlijk en werkzaam; maar tracht u te verheffen boven de onwetende werkgezellen, die u zullen omringen. Lees, merk op, overweeg. Gedenk dat gij mensch zijt en de gelijke van hen die boven u staan; dat uw arbeid voorspoed bezorgt aan het Land, en het Land u rechten geven moet naast plichten, welke het van u vergt. Wek uwe werkgezellen op tot bewustzijn van eigenwaarde, tot verbroedering, tot wederkeerigheid. Laat u niet door woorden paaien: eisch daden van hen, die zich uwe vrienden noemen. En wanneer gij en uwe gezellen zult bevroeden dat gij het getal zijt en dus de machi; dat het van wege de Regeering misdadig is u gelijk te stellen met het paard, dat men voor den ploeg spant en met de koei, die men melkt, dan zullen de regeerders naar u moeten luisteren en zal weldra de zoolang leugenachtig gebleven spreuk: « Alle Belgen zijn gelijk! » waarmede

men ons in 1831 te slapen legde, eene werkelijkheid worden.

Sedert lange jaren rust grootvader in den dood. Karelje is een man geworden. Hij heeft de raadgevingen zijns grootvaders niet vergeten en zich met lijf en ziel aan de lotsverbetering zijner standgenoten gewijd. Hij heeft hen moed toegesproken, de vrijheid leeren beminnen, de gelijheid hoogschatten en door voorbeelden tot broederlijkheid aangespoord.

Men heeft hem revolutionair genoemd; de hand des gerechts heeft hem getroffen; onrecht is aan hem gepleegd; hij heeft honger geleden, omdat hij voor geen onrecht wilde zwichten.

Hij is vergrijsd in den strijd; maar naast hem zijn machtige scharen jongeren opgestaan, die geluisterd hebben naar zijn woord en nu met een blij gemoed den dageraad hunner ontvoogding zien gloren.

Overmorgen zal 't volk het Algemeen Stemrecht bezitten.

Overmorgen reeds, zal het zich moeten in de weer stellen opdat anderen er niet alleen de vruchten van plukken.

MAX.

WAT ONS LEGER KOST.

Leevrijke cijfers.

Om de eenige duizende nietsdoeners in staat te stellen, over 't Belgische volk en over de opbrengst van zijn arbeid te blijven beschikken, worden sinds 1830 duizende en duizende millioenen uitgegeven en jaarlijks steeds meer en meer voor het onderhoud van een anti-vaderlandsch staande leger.

Wilt gij een bewijs?

Ons leger koste in:

1860 . . .	33,276,876 franken
1865 . . .	35,126,792 »
1870 . . .	59,116,612 »
1875 . . .	46,066,304 »
1877 . . .	48,354,852 »

Tegenwoordig is het voortdurend sinds eenige jaren telkens boven de 50,000,000 zegge: **vijftig millioenen franken.**

Niet alleen kost het leger aan het land jaarlijks deze uitgave van *vijftig millioenen*, maar dan komen nog de buitengewone uitgaven aan forten, kanonnen, geweren, enz., die in een 3tal jaren 100 millioenen zullen kosten aan België, en voortdurend de openbare schuld, die nu reeds twee honderd millioenen of 2 milliard bedraagt, komen verhoogen.

Hierbij dient nog gevoegd te worden, en dit is wel 't voornaamste, dat het leger *geld kost* en niets *voortbrengt*, maar integendeel een verlies daargestelt van *25 millioenen arbeidsdagen*, waarin aan 2,00 fr. per dag gerekend voor *50 millioenen franks* aan waarde in allerlei producten zou kunnen voortgebracht worden.

Het Algemeen Stemrecht zou in België de gewapende natie doorvoeren. Met dit stelsel, dit wil zeggen: elke meerderjarige, gezonde jongeling soldaat; wapenoefeningen in zijn stad en dorp in de vrije uren en gedurende twee, drie jaar enkele dagen oefeningen in het kamp te Beverloo, zou België met de helft min onkosten drij maal meer soldaten hebben als nu.

Deze soldaten zouden zoo goed geoefend zijn als nu en, kiezer zijnde in hun land, eene regeering hebben die hunne belangen verdedigt, zouden zij betere soldaten zijn als onze ongelukkige militairen, die niets anders hebben te verdedigen dan de roede, waarmede de machtigen hun zelve en hunne ongelukkige broeders geeselen.

..

Bestaat eens het algemeen stemrecht in de meest der Europeesche Staten, heeft dit eenig rechtvaardig kiesstelsel overal eene ware volksregeering aan het bewind kunnen brengen, dan zullen internationale scheidsgerichten de geschillen regelen, de oorlogen onnoodig maken en terwijl ons werelddeel van den gruwel des krijgs zal blijven gespaard, zal elke natie de millioenen winnen die nu aan het hatelijk militarisme verloren gaan.

Zoo voert het Algemeen Stemrecht tot hogere beschaving.

K.

DROGREDEKEN

TEGEN HET

Algemeen Stemrecht

« Het Algemeen Stemrecht kan de werklieden niets baten » dat is een alle-daagsch deuntje der vijanden van de politieke gelijheid. Het is gezongen en geaccompagneerd op alle mogelijke wijzen.

Vragen wij naar bewijzen, dan werpt men ons Frankrijk voor de voeten, waar inkomende rechten bestaan op vee en graan, waar de krijgsmacht zwaarder is dan in België, waar werkstakingen uitbreken en ten slotte weinig werklieden in de Kamer zetelen.

Het verveelt die heeren niet deze zaag dagelijks te spannen. Welnu, wij laten het ons ook niet vervelen, onze tegenstrevers die domme streken af te leeren.

..

Ten eerste, dient te worden gezegd dat de politiek geen mathematiek is dat is eene rekenkundig juiste wetenschap.

De uitkomsten van een staatkundig stelsel verschillen noodzakelijker wijze van land tot land, van stad tot stad, ja van dorp tot dorp, daar het afhankelijk is van de stoffelijke toestanden, de zeden en den graad van ontwikkeling, die eveneens van plaats tot plaats verschillen.

Er is meer. Een kiesstelsel is verbonden aan de historische vorming van eene natie. Deze invloed ondergaat Frankrijk in hooge mate.

Uitgebreide distrikten, het oude Bretagne, Vendée, Dordogne, Normandie, zijn fanatiek godsdienstig, koningsgezind en reactionair bij overlevering.

Het Zuiden. Provence, enz., hebben integendeel de republiek met de moeder-melk ingezogen, maar anderzijds is de eigenlijke geest van organisatie en klassenbewustzijn er minder ontwikkeld.

Ligt zulks in de zeden? Vindt het zijne stoffelijke oorzaak in het lachend en koesterend klimaat of bij gemis aan kapitalistische ontwikkeling?

Om het even, het feit is daar.

Geheel het Noorder-Departement integendeel heeft geene geschiedenis. De nijverheidskooits met betere loonen dan in Vlaanderen, de belgische overrompeling van fabriekwerkers heeft jaren lang alles beheercht en er de vereeniging half onmogelijk gemaakt door gemis aan ontwikkeling door de mengeling van ras en den regeeringsdwang van het keizerrijk en half onnoodig in de oogen van hen, die het gouden tijdperk der hooge loonen en nooit crisis eeuwig dachten.

Ziedaar reeds eenige historische feiten, die wegen op de uitslagen van het Algemeen Stemrecht in Frankrijk.

Er zijn er anderen, namelijk: het bederf de verbeesting en den dwang van het keizerrijk, waarvan de sporen in dit land nog niet zijn uitgewischt.

De fransche werklieden zijn ook betrekkelijk slecht vereenigd. Wat is de oorzaak? Zoekt die in de zeden der natie, in de wetten op de samenspanning, in al wat gij wilt, maar zeker is het dat dit gemis aan vereeniging de staatkundige macht der fransche arbeiders verzwakt.

Het is toch waarachtig de schuld niet van het Algemeen Stemrecht, dat de werklieden zich zoodanig niet inrichten om er voordeel bij te halen. En worden ze hierin door dwangwetten gedwarsboemd, dan is het Algemeen Stemrecht eene leugen, een woord, daar de daad, de manifestatie van dit recht feitelijk wordt belemmerd en de uitslagen aldus vervalscht.

Evengoed zou men dan het Algemeen kunnen invoeren met verbod van stemmen voor de arbeiders, om er dan op te wijzen dat dit recht als goede uitslagen zéro oplevert.

..

Men zegt: het Algemeen Stemrecht is de inkomende rechten genegen in Frankrijk. Aangenomen, maar het Algemeen Stemrecht toont in de laatste handelstractaten van Duitschland zeer duidelijke en gewichtige strekkingen tot den vrijhandel.

De reden daarvan is dus alweer niet te zoeken in het Algemeen Stemrecht, maar in den toestand dezer beide landen, daarenboven dan nog verbonden aan den algemeenen politieken en economischen toestand van Europa.

Men verwijt Frankrijk zijn militarisme, zijne oorlogsuitgave van 1000 millioenen per jaar. Met welk recht?

Frankrijk is 18 maal grooter dan België; welnu ons oorlogsbudget zou in evenredigheid 55 millioenen mogen bedragen. Dat is het ruim, het is meer zelfs en 't zou vergrooten als de koning en zijne militaire kliek vrij spel hadden.

Frankrijk heeft oorlog te voeren en gevoerd daarenboven; wij nooit.

..

Nemen wij nu voorbeelden die ons dichter onder de hand liggen om te bewijzen dat een kiesstelsel uit zich zelve niets is.

Wat is de cijns in België?

Paapsch en vrijhandelend te Antwerpen, paapsch en beschermend te Nijvel, vrijdenkend te Bergen met Houzeau, ultramontaansch, jesuitisch te Aalst met den brander Woeste.

De cijns gaf het bewind aan de liberalen gedurende een kwartaal eeuw, om het nu te laten in handen der papen.

Eene uitkomst gaf het met juistheid en onveranderlijkheid, het wettigde alle verdrukingsmaatregelen tegen het volk, het liet de uitbuiting vollen teugel en maakte van België het paradijs des kapitalisten en de hel der werklieden.

..

Wat men er ook van zegge, heeft het Algemeen Stemrecht niet overal gegeven wat men er van hopen mag, nergens is het totaal zonder goede uitslagen gebleven.

In de landen met Algemeen Stemrecht is de arbeidsbescherming uitgebreider, (zie ons artikel *Arbeidsregeling en Algemeen Stemrecht*), en wat meer is, zij heeft de verdienste toegepast te worden wat in België 't geval niet is.

De loonen zijn hooger in Frankrijk als in België, (zie ons artikel *De loonen in Frankrijk en hier ten lande*), en het onderwijs is verplichtend in Duitschland, Frankrijk, Zwitserland en Denemarken.

Dat dit laatste, verre van onze papen toe te lachen, hen integendeel afschrikt, daar ze meer van priesters en kerken, van gendarmen en kazernen houden, dat is begrijpelijk.

Voor ons die de spreuk gedenken *Kennis is Macht*, is het verplichtend onderwijs reeds het Algemeen Stemrecht waard.

..

Ziedaar wat er onverschiet van die beleeftdeverwitting onzer tegenstrevers dat Algemeen Stemrecht het volk niets kan baten.

Waarom, Mijne Heeren, er dan zoo voor geschrikt?

Waarom u aldus met handen en voeten verzet?

Omdat gij waarschijnlijk bewust zijt van die groote waarheid: In België, klein in oppervlakte maar zeer nijverig en dicht bevolkt, kan en het zal het Algemeen Stemrecht het maximum zijner vruchten afwerpen voor de werklieden.

De groot-nijverheid maakt den bodem hier vruchtbaar voor het socialisme, de vereeniging, de organisatie zijn een der karaktertrekken onzer natie, vooral van de Vlamingen.

't Is alles wat er behoeft om, bij middel van Algemeen stemrecht, het volk in staat te stellen reuzenstappen te doen op den weg zijner vrijmaking.

Dit alles kan voor u een reden zijn om tegen te spartelen. Voor ons werkt ze juist omgekeerd als aansporing, om meer dan ooit op te treden voor onze politieke vrijmaking, die onze verlossing uit de boeien van 't kapitalisme moet voorafgaan.

F. H.

Ons hart en ons verstand zeggen ons, dat alle mannen moeten medehelpen aan het bestuur van het land.

FRÈRE ORBAN.

Kamerzitting van 14 Juni 1864.

Algemeen Stemrecht schrikt mij niet erg af. Ik geloof dat de tijd zal komen dat het Algemeen Stemrecht in alle landen zal heerschen.

CHARLES ROGIER.

Kamerzitting van 22 Nov. 1870.

't Algemeen Stemrecht heeft Frankrijk gered en zal het nog redden.

HARDY DE BEAULIEU,
Oud-Burgervertegenwoordiger.

De loon

Het gelij is dat de goed hebb als de Fran bezitten.

« Werkli algemeen s recht, delo vergrooten er niet min Dit is ge

In Fran staking, al 4.50 fr. dat Wat wint Hoogstens De mach rijk 1 fr. p werken.

De stoke per uur of werken. I voor 12 ur

De mijn 11 fr. per Belgie zijn de mijnwe schragers. lieden zijn heid.

Het is o blik de lo geven, ma in de werk te noemal zen, dat de hebben da

De dejet werklieden schaa- of groenten v een stuk ka bert, een ha koffij en ee het diner o eene goede

Er zijn u meenen reg in de mijn Overigen

het hier zo ons dan vo 500,000 of land verlate die ellende

Voor slo spreken. V boerenkne Belgie, en dat de Fran stemrecht, klimaat, ho

VI

Vooruit

De Vlaa enkel ten d grieven.

Het hers haar volle een onmist slechts een

Het doct opbeuring sedert drie uitgebuit.

Die opbe van de voll

Stellig is een volk te men aan e taal kan le ten er nood En die tijd loren.

Een tast heden volke in alle op zustereiland

Doch ho herleving v

Ik antwo Door het

Zij, die dige versta genoten, m hem den v en beschav